

บทนำ

ปุ๋ยทะเลเป็นสัตว์น้ำชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย นับเป็นสินค้าสัตว์น้ำส่งออกที่สำคัญ เนื่องจากมีราคาที่สูงมากก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับสัตว์น้ำชนิดอื่น อย่างไรก็ตามจากความต้องการในการบริโภคปุ๋ยทะเลที่มีเพิ่มขึ้นทุกๆปี จึงทำให้ผลผลิตปุ๋ยทะเลมีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ และการจับปุ๋ยทะเลส่วนใหญ่จับจากธรรมชาติบริเวณชายฝั่ง โดยเฉพาะชายฝั่งภาคตะวันออกของจังหวัดจันทบุรีและตราด จากรายงานวิจัยของวรวิศนน์และคณะ(2549) พบว่าในจังหวัดจันทบุรีมีการจับปุ๋ยทะเลจากธรรมชาติมากถึง 51.98 % และพบว่าปริมาณผลผลิตลดลงทุกๆปี สาเหตุจากปัญหาความเสื่อมโทรมของป่าชายเลน น้ำเสีย และการจับปูขนาดเล็ก ดังนั้นจึงทำให้ผู้ประกอบการบางรายแก้ปัญหาโดยการนำเข้าปุ๋ยทะเลมาเลี้ยง จากปัญหาดังกล่าวชุมชนจึงมีความต้องการที่จะให้ภาครัฐบาลได้ส่งเสริมดูแลให้มากขึ้น ปัญหาอีกส่วนหนึ่งคือปัญหาในเรื่องของคุณภาพปูที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด เช่น ปูโพรง ปูไขว่อ่อน และปูขนาดเล็ก โดยเฉพาะคุณภาพด้านความสด ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข จึงมีผลต่อมาตรฐานคุณภาพในการบริโภคและการส่งออกลดลง มีผลต่อมูลค่าของการซื้อขายลดต่ำลง เกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงและผู้ค้ารายย่อยในท้องถิ่น ตลอดจนผู้ส่งออกสูญเสียรายได้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนและของประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งจากรายงานการวิจัยของวรวิศนน์และคณะ(2549) พบว่าความต้องการของเกษตรกรในชุมชนต้องการให้รัฐส่งเสริมวิธีการปฏิบัติการดูแลเพื่อรักษาคุณภาพความสดของปุ๋ยทะเลถึง 27.59 %

อย่างไรก็ตามการส่งเสริมสนับสนุนของภาครัฐยังไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง งบประมาณที่ชุมชนเองยังขาดความเข้มแข็ง ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากร ดังนั้นโครงการวิจัยนี้จึงต้องการพัฒนากระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตและการจัดการ และการพัฒนากระบวนการหลังการเก็บเกี่ยวของปุ๋ยทะเล โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่จากการวิจัย เพื่อเพิ่มมูลค่าของทรัพยากร คุณภาพและมาตรฐานการผลิตของปุ๋ยทะเล ซึ่งเป็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลยั่งยืน และเป็น การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็ง โดยใช้วัตถุดิบและทรัพยากรของท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในระดับชุมชนและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านบุคคล เศรษฐกิจ และ สังคมของเกษตรกรในชุมชนที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงปูทะเล
2. เพื่อศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนากระบวนการก่อนการเก็บเกี่ยว และหลังการเก็บเกี่ยวปูทะเล
3. เพื่อพัฒนากระบวนการวิจัยในทางปฏิบัติจากการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมในพัฒนาต่อคุณภาพปูทะเลและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น